

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 250/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť I. H., H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5 C 206/07 z 10. júna 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 242/08 z 26. marca 2009 a základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 206/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2009 doručená sťažnosť I. H., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 206/07 z 10. júna 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“)

a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 242/08 z 26. marca 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 206/07.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom rozhodol o návrhu sťažovateľa tak, že jeho návrh zamietol. Okresný súd v rozsudku zhrnul predmet konania, keď uviedol: *„Žalobca sa svojou žalobou domáhal, aby súd vyslovil, že žalovaný porušil práva žalobcu ako uchádzača o nebytové priestory, keď s ním neuzavrel nájomnú zmluvu, keď ho o to žalobca listom zo dňa 13. 7. 2001 požiadal a predložil súhlas nadpolovičnej väčšiny vlastníkov bytov a neexistoval vtedy žiaden zákonný dôvod pre neuzavretie nájomnej zmluvy: žalovaný porušil práva žalobcu, keď inicioval anulovanie podpisov vlastníkov bytov, ktorí dali súhlas s uzavretím nájomnej zmluvy so žalobcom k nebytovým priestorom na vykonávanie obchodnej činnosti: žalovaný porušil práva žalobcu v konkurze, ktorý sám vyhlásil na deň 27. 8. 2001, ale nevyhodnotil výsledky konkurzu, aj keď sa k tomu písomne zaviazal a nevyhlásil víťaza konkurzu s najväčšou ponukou za prenájom nebytových priestorov; uložil žalovanému nahradiť nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 50.000,- Sk“* a svoje závery vo veci odôvodnil takto: *„Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť z toho dôvodu, že on nie je oprávnený rozhodovať, s kým bude uzavretá nájomná zmluva, o tom rozhodujú vlastníci bytov na svojej schôdzi. V tomto prípade na schôdzi 6. 9. 2001 bolo v tajnom hlasovaní rozhodnuté, že nebytový priestor bude naďalej užívať pôvodný nájomca, ktorý medzitým vyrovnal dlh na nájomnom.*

Nie je pravdou, že by žalovaný manipuloval vlastníkov bytov. Výberové konanie sa konalo ešte v čase, keď neuplynula výpovedná lehota pánovi R., nájomcovi nebytových priestorov, ktorý nakoniec do uplynutia výpovednej lehoty vyrovnal dlh na nájomnom. Na schôdzi komisie pre vyhodnotenie cenových ponúk dňa 27. 8. 2001, ktorej sa zúčastnili traja zástupcovia vlastníkov bytov a jeden zástupca žalovaného boli otvorené obálky uchádzačov o nájom a bolo doporučené zvolať schôzdu vlastníkov bytov k doriešeniu otázky prenajatia nebytových priestorov v ich obytnom dome. Schôzda sa konala 6. 9. 2001 a vlastníci bytov rozhodli, komu budú prenajaté nebytové priestory. Žalovaný bol povinný rešpektovať vôľu vlastníkov bytov. Žalovaný neurčoval pravidlá pre uchádzačov o prenajatie nebytových

priestorov. Tieto pravidlá určuje zákon o bytoch a nebytových priestorov. Prenajímanie priestorov bolo vecou vlastníkov bytov. Žalobca sám nezvolal schôdzu vlastníkov bytov, ale podpisy zbieral sám po bytoch. Ak žalobca nesúhlasil s výsledkami schôdze vlastníkov bytov, mal by žalovať vlastníkov bytov. Na schôdzi bol prítomný aj žalobca a podľa zápisnice zo schôdze neprotestoval voči rozhodnutiu vlastníkov bytov.

Výsluchom svedkýň M. L., J. Š. a A. L. bolo zistené, že nemajú vedomosti o tom, žeby žalovaný poškodzoval nejakým spôsobom záujem žalobcu, ani o tom, žeby žalovaný vyvíjal nejaký nátlak na vlastníkov bytov, aby boli nebytové priestory prenajaté pôvodnému nájomcovi. Vlastníci bytov sami rozhodli o tom, komu budú priestory prenajaté.

Podľa zápisnice zo schôdze vlastníkov bytov obytného domu K-10 zo dňa 6. 9. 2001 vyplýva, že vlastníci bytov nadpolovičnou väčšinou hlasov vyzvali žalovaného uzavrieť nájomnú zmluvu na nebytové priestory s pánom R. od 1. 10. 2001. Na schôdzi bol prítomný aj žalobca, ktorý sa k otázke prenájmu priestorov nevyjadril.

Podľa predložených písomných dôkazov, žalobca dňa 13. 7. 2001 predložil žalovanému žiadosť o prenajatie spoločných priestorov bytovky K-10 na obchodnú činnosť, s podpismi vlastníkov bloku K-10 a dňa 27. 8. 2001 predložil žalovanému zalepenú obálku s ponukou výšky nájmu za spoločný priestor - kočíkárne...

Po prevedenom dokazovaní súd dospel k tomuto záveru:

Žalovaný je na základe zmluvy o výkone správy správcom obytného domu č. K-10... v B.

Žalobca nepreukázal, že konaním žalovaného došlo k zásahu do jeho osobnostných práv. občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, alebo súkromia či jeho mena.

V konaní nebolo preukázané, aby konaním žalovaného boli porušené práva žalobcu ako uchádzača o uzavretie nájomnej zmluvy na nebytové priestory V obytnom dome K-10, v... B.

Naopak, v konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaný pri uzavretí nájomnej zmluvy na nebytové priestory v obytnom dome K-10... v B. postupoval v súlade so zmluvou o výkone správy a § 14 zákona č. 182/1993 Z. z. , keď rešpektoval rozhodnutie vlastníkov bytov podľa zápisnice zo schôdze vlastníkov bytov zo dňa 6. 9. 2001 a uzavrel nájomnú zmluvu na nebytové priestory s pánom R. V konaní nebolo preukázané tvrdenie žalobcu, že anuloval podpisy vlastníkov bytov pripojených k žiadosti o prenajatie nebytových priestorov

v uvedenom obytnom dome. Z ničoho nevyplývala ani povinnosť žalovaného vyhlásiť víťaza výberového konania.

Konaním žalovaného nevznikla žalobcovi žiadna ujma, ktorá by opodstatňovala priznanie náhrady za nemajetkovú ujmu žalobcovi.

Vzhľadom na uvedené súd žalobu v celom rozsahu zamietol.“

Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu. Krajský súd v rozsudku zhrnul podstatné závery okresného súdu a s týmito sa plne stotožnil. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanej nesprávnej citácii § 14 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov okresným súdom krajský súd uviedol: *„Možno však prisvedčiť žalobcovi, že súd prvého stupňa nesprávne citoval ust. § 14 účinného ku dňu 6. 9. 2001, teda ku dňu konania schôdze vlastníkov bytov... Iba takáto formálna chyba v citácii zákonného ustanovenia, ktoré však súd prvého stupňa správne aplikoval, nemôže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia. Zároveň odvolací súd považuje za potrebné dodať, že žalobca tieto zákonné ustanovenia pozná.“*

Krajský súd ďalej v odôvodnení svojho rozsudku uviedol: *„Na súde treba tvrdiť a na tvrdenia označiť dôkazy. Je potrebné splniť si povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Nesplnenie dôkaznej povinnosti podľa ust. § 120 ods. 1 O. s. p. znamená, že súd žalobe nevyhoví. Rozhoduje sa pritom na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov podľa ust. § 53 ods. 1 O. s. p. Za stavu, keď žalobca neoznačí náležité dôkazy, zanedbá potrebné tvrdenia na preukázanie rozhodujúcich skutočností, nemôže počítať s úspechom v občianskom súdnom konaní.“*

Súd prvého stupňa správne ustálil, že konaním žalovaného nevznikla žalobcovi žiadna ujma, ktorá by opodstatňovala priznanie náhrady za nemajetkovú ujmu, pričom tak, ako bolo uvedené vyššie, súd prvého stupňa vychádzal zo skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov podľa ust. § 53 ods. 1 O. s. p. tak, ako ich predložil a označil žalobca.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zodpovedá pravidlám formálnej logiky, preto odvolací súd na dôvody uvedené v tomto rozsudku odkazuje“

Krajský súd v ďalšom odôvodnení svojho rozsudku ešte poukázal na znenie čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj na zákonné predpoklady „vzniku občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby“, pričom uviedol, že „Tieto... základné predpoklady sa žalobcovi nepodarilo preukázať. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil...“.

Sťažovateľ v sťažnosti zhrnul obsah svojich skutkových tvrdení, ktorými odôvodňoval aj svoj návrh na začatie konania. Z obsahu jeho sťažnosti je zrejmé, že nesúhlasí so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu a krajského súdu uvedenými v ich rozsudkoch a považuje ich za neodôvodnené, nelogické, neudržateľné, svojvoľné, nesprávne a porušujúce jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Argumentácia sťažovateľa spočíva v tom, že podľa neho v posudzovanom súdnom konaní muselo dôjsť „k výmene obsahu spisu 5 C 206/08“. Podrobnejšiu argumentáciu, v čom vidí sťažovateľ arbitrárnosť označených rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, sťažovateľ neuviedol.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol žiadnu argumentáciu vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okrem samotného tvrdenia, že toto jeho základné právo porušené bolo.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených základných práv a priznal mu finančné zadostučinenie. Zároveň žiadal o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov v konaní o jeho sťažnosti s poukazom na svoje nepriaznivé majetkové pomery.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na

jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu a základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 206/07.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov okresného súdu obsiahnutých v napádanom rozsudku okresného súdu a právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napádanom rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok okresného súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal v dôsledku odvolania sťažovateľa krajský súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom

okresného súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené z ústavnoprávneho hľadiska je relevantným len preskúmanie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávosti skutkových a právnych záverov namietaných sťažovateľom alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, nesprávnych právnych záveroch či nedostatočnom odôvodnení záverov krajského súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je dôsledné a vyčerpávajúce a sťažovateľ neuviedol vo svojej sťažnosti argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť a ústavnosť týchto záverov krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamena ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu takýmto nie je.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 206/07

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, to že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do označeného základného práva sťažovateľa. Ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02).

Sťažovateľ podal ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 206/07 v čase, keď označené konanie pred okresným súdom už bolo právoplatne skončené. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že sťažnosť smeruje aj proti právoplatnému rozsudku okresného súdu, ktorým bolo skončené posudzované konanie vedené okresným súdom.

Vzhľadom na právoplatné skončenie napadnutého konania okresného súdu v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu možno urobiť jednoznačný záver, že v čase doručenia sťažnosti už k namietanému porušovaniu práv sťažovateľa nemohlo dochádzať.

Ústavný súd preto aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní, odmietol ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009